

NAUJIENOS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

ŠIŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Birželio-June 23 d., 1975 m.

Kaina 15c

146

HANOJAUS JĖGOS NEIŠEINA IŠ KAMBODIJOS

AR ŠIAURĖS VIETNAMAS PLANUOJA SAVO INDOKINIJOS IMPERIJĄ?

WASHINGTONAS. — Amerikos vyriausybės žiniomis, UPI spaudos agentūra skelbia, kad Šiaurės Vietnamas ir Viet Congo karinės jėgos turėjo kelis mėnuis su Kambodijos komunistų jėgomis. Hanojaus kariuomenės kovos su Raudonaisiais Kmerais kelia Amerikos valdžios slouksniuose susirūpinimą ir kitų Pietryčių Azijos valstybių baimę, kad Šiaurės Vietnamas planuoja įkurti toje Azijos dalyje savo imperiją.

Kambodijos gyventojai ir Vietnamo gyventojai yra tradiciniai priešai, praityje turėję įvairių nesuvestų sąskaitų. Nors Hanojaus kariniai ir politiniai agentai turi dabartinėje Kambodijoje labai didelę įtaką, gyventojų tarp vietnamiečių liko nepopuliarūs.

Washingtono žiniomis, kovos tarp kambodiečių ir vietnamiečių įvyko daugiausia pasienio srityse, netoli Parrots Beak, kur Amerikos karo jėgos 1970 m. puolė iš Pietų Vietnamo komunistų bazes Kambodijoje. Šiaurės vietnamiečiai, turimomis žiniomis, atsisakė išsikraustyti iš savo stovyklų ir bazių Kambodijos teritorijoje ir dėl to Raudonieji Kmerai bandė juos jėga iš jų išmesti.

Britanijos laivas išgelbėjo jūreivį

LONDONAS. — Keleivinis laivas "Queen Elizabeth II" Atlanto viduryje gavo radijo žinią iš rusų žvejų laivo "Luga Esgy", kur staiga sunkiai susirgęs jūreivis, reikalingas skubios operacijos. Sovietų laivas buvo per toli vandenynė, kad jį galėtų pasiekti gelbėjimo laivas ar helikopteris, todėl laivo bendrovė Cunard įsakė "Queen Elizabeth II" kapitoniui pasukti iš kelio ir paimti sergantį jūreivį iš rusų laivo.

Nežinia, kuo tas jūrininkas serga, "Queen Elizabeth II" turi du gydytojus ir operacinę. Jei jūreivis nebus operuojamas laive, tai operaciją atliks New Yorko gydytojai.

Zairė išvaro JAV ambasadorių

WASHINGTONAS. — Zairės vyriausybė įsakė Amerikos ambasadoriui Deane Hinton iki šeštadienio išvažiuoti. Valstybės departamentas apgailestavo nepagrįstus gandus, kad Amerikos CIA dalyvavo sąmoksle nuversti Zairės prezidentą Mobutu Sese Sako. Departamentas pareikalavo iš Zairės įrodymų, tačiau iki šiol nieko negavo. Zairėje buvo suimti šeši aukšti karininkai ir nenustatytas skaičius civilių. Nors amerikiečių suimtųjų tarpe nėra, Zairės spauda riša Ameriką su išaiškintu sąmoksliu.

Saulėta, tvanku, diena 90°, naktį 75. Saulė teka 5:16, leidžiasi 8:29

Nerimą kelia rusų raketos

WASHINGTONAS. — Gynbos sekretorius James Schlesingeris pasakė spaudai, kad Sovietų Sąjunga jau pradėjo įrengti specialiuose lizduose tris savo naujausias tarpkontinentines raketas. Dvi jų rūšys gali būti apginkluotos daugiagalviais užtaisais. Nuo sausio mėn. sovietai raketų apsiginklavime yra padarę didelę pažangą, pasakė Schlesingeris.

Jis pridėjo, kad neseniai Ramiajame vandenyne rusų išbandytos raketos yra daug tikslesnės už ankščiau turėtas. Iki 1980 metų sovietų raketos su daugiagalviais užtaisais, kurių kiekvienas gali lėkti į vis kitą taikinį, gali sudaryti grėsmę Amerikos raketų lizdams.

Strateginiai planai remiasi ir tokia galimybe, kad viena atominė galybė gali pradėti branduolinį karą, pirma staiga puldama prieš raketų lizdus ir juos sunaikindama, kad priešas negalėtų kirsti atgal. Schlesingeris pareiškė, kad jam "kelia nerimą" mintis, kad sovietai nesutinka susitarti negaminti tokių "counterforce" ginklų. Schlesingeris pareiškė, kad Amerika nesiduos šioje srityje pralenkiama. Amerika jau turi 838 daugiagalves raketas sausumoje ir povandeniniuose laivuose, pasakė sekretorius.

Negali nugalėti prezidento veto

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmų pirm. Carl Albert šeštadienį išsiuntinėjo laiškus visų Atstovų Rūmų komitetų pirmininkams, kuriems jis rašo apie demokratų partijos nesugebėjimą, nežiūrint turimos didelės daugumos, praversti savo planuotą įstatymus. Pirmininkas Albert išrašė jį demokratų partijos platformą 1976 metų rinkimuose ir patiekti nacionalinei konvencijai. Carl Albert pripažino, kad kongreso demokratai negali įgyvendinti savo programų ir apeliuoti prezidento Fordo vetu, nors jų dauguma yra 291 prieš 144 respublikonus.

Laiškuose Carl Albert pripažįsta, kad demokratų programa bus galima įgyvendinti tik išrinkus naują prezidentą, kuris su kongresu sutiktų dėl programų ir politikos.

◆ Saigone uždaryti visi bankai, kurių buvo 24, iš jų 14 priklauso užsienio interesams.

Nors dviejų priešiškių partijų atstovai: Reginald Maudling, kairėje, konservatorius ir Roy Jenkins, dešinėje, abu ragino balsuotojus spaudos konferencijoje pasisakyti už Britanijos palikimą Europos Bendroje Rinkoje. Referendumas Britanijoje įvyko birželio 5 dieną.

Kuba išgydė revoliucionierius

ČIKAGA. — Steven Pera, 22 metų buvęs revoliucionierius, kuris 1972 metais planavo užnuodyti Čikagos miesto geriamąjį vandeni, teisme pripažino kaltu ir gavo lengvą bausmę, — penkeris metus lygtinai. Teisėjas, jį paleisdamas, dar nutarė pasiųsti Pera pas psichiatrus, kad jie pasakytų, ar per lygtiną bausmės periodą, kaltinamajam nereikės psichiatro patarimų.

Jaunuolis Pera su draugu buvo sugalvoję naujo pasaulio planą. Visą žmonių jie nutarė sunaikinti, paliekant tik išrinktuosius gyvus, kad jie vienį pasaulį gyventų. Jis iš vienos ligoninės laboratorijos jau buvo pavogęs pavojingų šiltinės bakterijų. Pradėjęs nuo Čikagos gyventojų Pera planavo nuodyti kitų miestų gyventojus. Jis savo žudikiškų planų nespėjo įgyvendinti ir buvo suimtas.

Iki teismo paleistas už užstatą Steve Pera ir jo draugas Allen Schwander pagrobė lėktuvą ir nuskrido į Kubą. Čia jie, atrodė, buvo išgydyti nuo visų revoliucinių planų. Kubos valdžia juos įmetė į kalėjimą, kuris, Peros pasakojimu, buvęs "pragarsus žemėje". Ir iš kalėjimo paleistas, Pera vargo apgriuvusiam viešbutyje, kuriame nuo lubų krito tinkas ir lakstė šimtai tarakonų. Jis grįžęs į Ameriką žada pakeisti savo gyvenimą.

Planuoja plačią italų koaliciją

ROMA. — Ketvirtadienį posėdžiavo Italijos krikščionių demokratų vadai. Nutarta pradėti derybas su kitų keturių demokratinų partijų vadais dėl platesnės valdžios koalicijos sudarymo.

Manoma, kad Italijos socialistai, laimėję paskutiniuose rinkimuose daugiau rėmėjų, pareikalavus iš krikščionių demokratų didesnės kainos už įėjimą į koaliciją. Socialistų vadai savo konferenciją turės ateinančią savaitę.

Nušovė Dahomey vidaus ministerį

COTONOU. — Dahomey respublika Afrikoje yra valdoma "revoliucinės" vyriausybės, kurią sukūrė skandalas. Penktadienį kažkas pranešė prezidentui Mathieu Kerekou, kad jo žmona jį apgaudinėja su vidaus reikalų ministru, kapitonu Michael Aikpe. Prezidentas pasiėmė savo sargybos vyrus ir nuvyko į vidaus reikalų ministerio namus. Išilaužęs pas ministerį, prezidentas tikrai rado savo žmona inkriminuojančioje pozicijoje. Vidaus reikalų ministras tuoj buvo nušautas, o koks prezidento žmonos likimas, Dahomey radijas neskelbia.

Po šio įvykio valdžios radijas kalbėjo, kad visi turėtų pasimokyti iš šio įvykio, nes revoliucijos reikalavimai apima visas gyvenimo sritis, asmeninį gyvenimą ir moralinius nusiteikimus.

◆ Vatikano laikraštis pabrėžia, kad Italijos komunistai, nors ir nuosakūs, vis vien įvestų diktatūros režimą Italijoje.

San Francisco JAV pinigų lietykloje panaudotas naujas būdas pinigams tikrinti. Naujai iškalti pinigai įkrenta į specialius rėmus, kuriuos apvertęs inspektorius gali patikrinti abi pinigų puses, nečiuo pinėdamas pinigų rankomis.

PORTUGALIJOS KARINĖ TARYBA UŽ DEMOKRATINĮ SOCIALIZMĄ

LISABONA. — Portugalų kareiviai šeštadienį šaudydami ir mėtydami ašarinių dujų granatas, išskleidė 250 maoistų demonstraciją prie kalėjimo, kuriame laikomi anksčiau suimti Proletariato Partijos Reorganizacijos Maoistų judėjimo nariai. Kareiviai šautuvų buožėmis apdaužė maoistus ir tie išlankstė.

Portugalijos vyriausią valdžią — revoliucinę karinę tarybą po ilgų posėdžių paskelbė ilgą deklaraciją, kurioje atsispindi nuosaukiškių tarybos narių pažiūros. Taryba atmeta reikalavimus tuoj Portugalijoje įvesti komunistinę sistemą. Deklaracija sako, kad taryba nori sukurti socialistinę bendruomenę, kurioje nebūtų klasių ir kurioje visos gamybos priemonės valdytų bendruomenė. Socializmo įvedimui nebus naudojamas smurtas ar diktatūra, tačiau smurtas nebus pakenčiamas ir iš tų, kurie priešinsis įvedimui socializmo demokratinio būdu, sakoma tarybos pareiškime.

Socialistų partijos vadas Mario Soares pareiškė reporteriams, kad "šiandien yra daugiau vilčių Portugalijos parlamentarinei demokratijai, negu buvo vakar". Taryba pripažino, kad civilinės politinės partijos turi turėti valstybės gyvenime vaidmenį ir pakartojti nusistatymą turėti Portugalijoje pluralistinę demokratiją.

Karinės tarybos radikalų mažuma reikalavo tuoj pat įvesti komunistinę diktatūrą, bet dauguma su tuo nesutiko. Karinė taryba tame pačiame dokumente įspėjo neseniai išrinktą konstitucinę asamblėją, kad vienintelis jos uždavinys yra parašyti naują konstituciją. Asamblėjai draudžiama kištis į valstybinį ar administracinį gyvenimą.

Nors bendras deklaracijos tonas yra nuosakus, karinė taryba grasina griežties griežties priemonių prieš spaudą ir radiją bei prieš atskirus reporterius, jei jie dirbs prieš Portugalijos interesus.

Ugandos Aminas nenusileidžia

NAIROBI. — Ugandos radijas paskelbė, kad už prezidento Amino įžeidimą suimtas anglas rašytojas Denis Hills bus sušaudytas pirmadienį 11 val. ryto. Prezidentas Aminas pasikalbėjo su dviem britų buvusiais karininkais, kolonialinio Afrikos pulko, kuriame seržantu tarnavo ir dabartinis Ugandos prezidentas Aminas, vadais. Jie atvežė karalienės Elzbietos laišką, prašantį Amino pasigailėti Hills'o. Ugandos prezidentas pasakęs, kad vienintelis, kas galėtų nuvestą į išgelbėti nuo sušaudymo, yra Britanijos užsienio reikalų ministris Callaghan. Jis turįs skubiai atvykti į Ugandą.

HAVANA. — Kubos premjeras Fidel Castro patvirtino, kad Kuba sugrąžino Amerikai 2 milijonus dol., kuriuos su savim į Kubą 1972 m. lapkričio mėn. atsiavežė lėktuvo piratas.

IŠ VISO PASAULIO

MONTGOMERY. — Alabamos gubernatorių George Wallace išsiuntinėjo savo rėmėjams ir aukotojams laiškus, kur sako, kad jis sieks demokratų partijos nominacijos prezidento vietai. Savo kalboje praėjusį trečiadienį jis nevisai aiškiai pasakė, kad bus "įveiktas 1976 m. rinkimuose". Laiškuose jis aiškiai praneša, kad jis — kandidatas.

ATLANTA. — Atlantos policijos viršininkas paskelbė, kad jis gavo gan patikimų žinių, kad dr. Martin Luther King buvo sąmokslu auka. Jis gavo dokumentų su faktais, datomis ir pavardėmis, iš jų galima spręsti, kad King'as nužudė ne vienas James Earl Ray, bet buvo įvelta daugiau žmonių. Ray, kuris King'ą nušovė 1968 m. balandžio 4 d., nuteistas kalėti 99 metus.

ČIKAGA. — Chicago Tribune šeštadienį išspausdino jaunos žurnalistės Rimos Janulevičiūtės straipsnį apie klastotų dokumentų pardavinėjimą aukštesniosiose mokyklose. Šią problemą tyrinėjo Teen Task Force, specialiai laikraščio grupė iš 12 jaunuolių, jų tarpe be Rimos Janulevičiūtės dar buvo Carol Balchunas, kaip ir Rima iš Maria H. S.

ANICOUGAN. — Quebeco provincijoje policija surado krūmose 1.6 mil. dol. banknotų, sudėtų į du maišus. Trys banditai tuos pinigus pagrobė iš Kanados valstybinio banko, bet, matyt, išsigando pamatę tiek daug pinigų ir nutarė juos išmesti.

BUENOS AIRES. — Argentinoje kairieji teroristai paleido pagrobta biznierių Juan Born, turtingos tarptautinės biznio įmonės Bunge y Born Corp. savininką. Už jo paleidimą šeima sumokėjo teroristams 60 mil. dol. Be to, ta įmonė pažadėjo išdalyti lūšnynų gyventojams daug maisto ir drabužių, už 1.3 mil. dol.

LONDONAS. — Britanijos geležinkeliečiai atšaukė streiką, kuris turėjo prasidėti pirmadienį, nes jie gavo 30% algų pakėlimą.

DAR ES SALAAM. — Tanzanijoje buvo gautas laiškas iš trijų jaunuolių, kuriuos pagrobė Zairės komunistiniai partizanai. Kenneth Smith, 22 m. iš Kalifornijos, Carrie Jean Huter, 22 m. iš Kalifornijos ir Emilie Bernman, olandė, buvo Tanzanijoje pagrobti gegužės 19 d. Padidėjo viltis, kad jie visi bus greit paleisti.

DALLAS. — Buvęs Kalifornijos gubernatorių Ronald Reagan šeštadienį iššaukė prezidentą Fordą dalyvauti respublikonų partijos pirminiuose rinkimuose prieš siekiant partijos nominacijos.

TEISĖ IR GYVENIMAS

TEISININKŲ PUSLAPIS

ADRESAS: TEISĖ IR GYVENIMAS, 1739 So. HALSTED ST.

CHICAGO, ILLINOIS 60608 TEL.: 436-7796.

1975 m. birželio mėn. 23 d.

NR. 8

Dar atsiminimų

APIE MOTIEJŲ ČEPĄ

LEONAS APOLIS

I. — KUR, KADA IR KAIP PAŽINAU MOTIEJŲ ČEPĄ

1915 metais, kada aš "Saulės" mokytojų parengiamose kursuose ruošiausi būti mokytoju, tie kursai, dėl karo sąlygų, kėlėsi iš Vilniaus į tolimą Rusijos miestą Voronežą su visais mano mokslo draugais. Tik aš negalėjau ten keltis su jais, nes buvau paimtas į carinės Rusijos kariuomenę. Mūsų lauke buvo sužeistas ir Carskoje Selo (netoli Petrapičio) kiek apgydytas, bet dar ne visai sveikas buvau vėl siunčiamas į karo ugnį.

Naktį, prie Kijevo, aš išsokau iš traukinio ir iš kariuomenės pabėgau.

Sunkiausiomis sąlygomis, be pinigų, be maisto, net ir be civilių drabužių, per didžiausius pavojus būti suimtam aš vis dėlto pasiekiau Voronežą, kur radau ir savo mokslo draugus. Jie mane apėngė civiliais drabužiais, pamaitino, paglubo ir patarė kuo greičiausiai iš ten išvykti, nes galiu būti lietuvių šnipų — caro žvalgybininkų išduotas teismui už pabėgimą iš kariuomenės.

1916 m. sausio mėn., pasikeitęs pavardė ir susimąžinęs asmens dokumentuose savo metus, išvykau į Maskvą ir ten mokiausi prekybos latvių prekybos mokykloje. Mokslo gerai sekėsi, bet ir Maskvoje buvo rimtas pavojus būti atpažintam ir teismui išduotam.

Todėl 1916 m. pavasarį aš išvykau iš Maskvos (traukiniu) į Vladivostoką, pasaulinio garso Rusijos miestą ir uostą, iš kurio planavau koku svetimū laivu išvykti iš mane persekiojančios Rusijos į užsienį. Kelionė buvo ilga, varginga, pilna pavojų, išgaštinga. Joje prikibo prie manęs politinės policijos agentas, kurio atsikratiau savo anksčiau jau išbandytu būdu: išsokau iš važiujančio traukinio, palikdamas savo "sargą" ir persekiotojų jame.

Neturėjau jokio supratimo, kur aš besąs. Tai būta man visai nežinomos vietos miestelio, kuris buvo, kaip vėliau išsiaiškinau, Citos miesto priemiestis. Sibire, Užbaikalyje. Ir taip aš taja savo odiseja iš Lietuvos, padaręs didžiausią ir vingiuotą kelionę, išvengęs mirties pavojų, nugalėjęs baimę ir vargus, patekau į tolimiausią Sibirą, į jo Citos miestą, kur kaip yra rašęs šiame "Teisėsininkų puslapyje" (1975. VI. 9 d. "Naujiense") P. Stravins-

kas, jau tuomet gyveno su savo šeima lietuvis patriotas teisėsininkas Motiejus Čepas, ejęs ten teisėjo pareigas, vėliau grįžęs į atsistatčiusią Lietuvos valstybę ir buvęs mūsų Vyriausiojo Tribunolo teisėjas bei jo vicepirmininkas. Su juo ten aš tuojau ir susipažinau. Po to stebėjau jo tenykščią veiklą ir privatinį gyvenimą ir taip aš jį gerai pažinau. Dabar noriu čia pateikti apie jį savo atsiminimų, o kartu ir apie to meto Citos lietuvių tremtinių bei pabėgėlių gyvenimą, apie jų vargus ir protarpinius džiaugsmus.

II — APIEM ČEPO GYVENTĄ MIESTĄ CITĄ IR JO LIETUVIUS (TRUMPAI)

Cita, tas užbaikalinio Sibiro miestas, dabar turįs gal apie 250 tūkstančių gyventojų (1954 m. jį buvo apie 200.000), anuo metu gyventojų skaičiumi buvo, žinoma, daug mažesnis. Tai anuomet buvęs strateginės reikšmės miestas, turėjęs svarbias transibirinio geležinkelio linijas, vieną jų vedančią ir į Vladivostoką. Carinės Rusijos administraciniame padalinime jis buvo Užbaikalio srities administracinis centras.

Ten gyveno rusų ir kitų tautų žmonių, ištremtųjų ir pabėgėlių nuo I-jo Pas. Karo audrų.

Lietuvių koloniją prieš tą karą sudarė apie 100 žmonių, o karo metu į ten atbėgo jų dar apie 60.

Taip atsidanginę į Citą aš radau ten gyvą lietuvių veiklą. Buvo ten susidaręs jau ir Lietuvos komitetas pabėgėliams šelpiti, dargi iš labai padorių, gerasirdžių lietuvių, kuris padėjo sava šalpa ir man. Aš buvau gražiai priimtas į dabartinę mūsų kalbą sakant, tenykščią lietuvių bendruomenę. Joje porą metų gyvenau ir reikiškiausi, dirbdamas jai reikiama darba.

Toje mūsų Citos lietuvių "bendruomenėje" susipažinau su visa eile labai gerų lietuvių, patriotų, gabių ir pasiaukojusių veikėjų, jų tarpe ir su tos "bendruomenės" didžiausiu moraliniu autoritetu, sakėčiau, su jos vadu teisėju Motiejum Čepu. Jis man iškart padarė labai gilų didelio lietuvių bei labai augštos moralės žmogaus ir viena žodį lenkiškai ar rusiškai, sakykim, per neatsargumą — ir mesk pinigą į "skarvonką", kaip pabaudą už tą savo žioplumo "nuodėmę"... Štai, kaip kovota dėl lietuvių išlaikymo, dėl lietuvių kalbos teisių mūsų šeimos.

III. — MOTIEJAUS ČEPO AUTORITETAS IR VEIKLA CITOŠ LIETUVIUOSE

1) Nežinrind tai, kad M. Čepas jau tada buvo didelio autoriteto teisėsininkas, teisėjas (pradžioje apylinkės, o vėliau apygardos teismų) jis buvo paprastas, kuklus, lietuviškai atviros ir labai geros širdies. Jis buvo įsteigęs ir lietuvių šalpos draugiją (1915), kuri išlaikė dvi prieglaudas ir turėjo savąjį žinioje (savo lėšomis išlaikoma) pradžios mokyklą, taip gi samdė kunigą teikti lietuviams dvasinį patarnavimą.

2) M. Čepas judino ir gyveno mūsų viešąją veiklą. Jo vadovaujami, mes ruošdavome bendrus Naujų Metų sutikimus, šventėme bendrai bažnytinės šventės — Kalėdas, irgi Velykas, ruošdavome viešas paskaitas, vakarėlius su patriotinių eilėraščių deklamacijomis, dainomis ir tautiniais šokiais. Tas palaikė mūsų tautiškumą, mūsų tautinę — lietuvišką dvasią. 1918 m. mes pirmą kartą vaidinome žemaitės "Apsirikio".

3) Turėjome net ir savo laikraštėlių, kuriame atspindėjo visas mūsų viešasis gyvenimas, nors mūsų čitoje buvo gi tiek maža!

4) M. Čepas organizavo mums ir lietuviškas bažnytinės pamaldas, kurias mes, lietuviai lankėme ir per šv. Mišias bei mišparus giedodavome lietuviškas šventas giesmes, kartu su mūsų čitos lietuvių chorą, kurį irgi turėjome susiorganizavę.

5) M. Čepo iniciatyva buvo suorganizuotas ir mūsų tautinių rūbų klubas, kurio narėmis buvo jo ir Marijos Čepienės dukros Birutė ir Danutė, taipgi kitos lietuvių mergaitės, jų tarpe ir mano būsimoji žmona Liudvika Šimkevičiūtė, kuri pati ne tik sau pasiūvo tautinius drabužius, bet pasiūvo juos dar ir kitoms penkioms mergaitėms, klubo narėms. Moterys ir mergaitės ir bažnyčion ir šventadienines pamaldas eidavo, pasipuošusios, tautiniais drabužiais.

6) Lietuviška dvasia viešpatavo ir mūsų šeimos, ypač gi teisėjo M. Čepo šeimoje. Šeimos nieks mūsų nekaldėdavo svetimai, nelietuviškai, bet ir su atsilankiusiais svečiais lietuviškai. M. Čepo namuose, jo bute, ant stalo buvo jo padėta "skarvonka" rinkti "pabaudoms" iš tų lietuvių, net ir iš brangių — mylimų svečių, kurie drįs tuose namuose prakalbėti nelietuviškai. Išstare kad ir vieną žodį lenkiškai ar rusiškai, sakykim, per neatsargumą — ir mesk pinigą į "skarvonką", kaip pabaudą už tą savo žioplumo "nuodėmę"... Štai, kaip kovota dėl lietuvių išlaikymo, dėl lietuvių kalbos teisių mūsų šeimos.

7) Daugiausia to žymaus mūsų teisininko ir didelio lietuvių patrioto M. Čepo dėka ir pastangomis mūsų čitos lietuvių "bendruomenė" buvo vieninga, solidari, nors ir niekas jos nemokė iš knygelės "Lietuvių Chartos" ir jos "tautinio solidarumo", kaip dabar kai kurie daroma čia Amerikoje, su mūsų nustaustančiais lietuviškai. Pasiėmę savo Lietuvos vėliavą, mes, ano meto čitos, Užbaikalio Sibiro lietuviai, lietuviškai ir lietuviškai mergaitės, tautiniais rūbais pasipuošusios, visi, kaip vienai, dalyvaudavome visuose savo tautiniuose paraduose, demonstracijose, veikdami savo tautinius jausmus ir nuotaikas. Mūsų tie vieši pasirodymai buvo to-

TEISINĖS KALBOS REIKALU

(Teisėsinys)

2) Ar galima sakyti: "teisėta tautos atstovybė"?

Taip sakoma Vliko nutarime, bet, mano nuomone, tai yra netikslus išreiškimas. Kodėl? Gi, jei tautos atstovybė "neteisėta", tai jos išvis nėra. Galima būtų taip išsireikšti, kokią netikrą, be teisės pagrindo susidariusią neva tautos atstovybę, neigiant, ginčijant jos teises, įrodinėjant jos "neteisėtumą", bet nereikia to "teisėtumo" pabrėžti, tik teigiant, konstatuojant, kad Vlikas yra tautos atstovybė. Iš to pasakymo savaime aišku, kad Vlikas yra "teisėta" tautos atstovybė, nes, jeigu jis nebus "teisėta" atstovybė, tai išvis jo asmenyje nebus jokios atstovybės. "Teisėta atstovybė" — tai, kaip sakoma, "sviestas sviestotas". Jei nutarimu norėta pasakyti ir pabrėžti, kad Vlikas yra ne kokiam tik moralinė, politinė ar panaši

kie tvarkingi, išpūdingi, lygiai kaip ir pasirodymai savo tautiniais šokiais salėse (kur atsilankydavo ir kitų tautų žmonės) visiems darė didelį išpuolį, ir mūsų tauta Citos gyvenimoj nelietuvių buvo vadinama "gražiąja tauta". Lietuviai ten buvo taip išgarsinę savo tautos vardą, kad juo susizavėję, net kitų tautų žmonės (kaip lenkai ir ukrainiečiai) pradėjo vadintis lietuviškai, laikydamis sau garbę būti tokios tautos nariais.

Taip mes, kaip minėjau, daugiausia M. Čepo vadovaujami, reprezentavome savo tautą, garbindami jos vardą Sibire, Užbaikalyje, tūkstančius mylių nuo savo tėvynės Lietuvos, Pirmojo Pas. Karo metu. Ir dabar aš su didžiausiu malonumu ir pasididžiavimu prisimenu tuos dvejus savo jaunystės metus, praleistus čitoje, jos, kaip dabar sakoma, lietuvių "bendruomenėje", lietuviškoje ne tik savo vardu, bet ir, svarbiausia, sava dvasia.

IV. — MANO ANTROJI ODISEJA

Po dvejų metų aš vėl iš naujo pradėjau savo odiseją, kurios labai vingiuotu keliu 1921 metais atvykau į JAV, į Chicagą, kur dirbdamas pilną laiką savo duonpelnį darbą, mokiausi (su pertraukomis) įsigijau vais tininko — provizoriaus, taipgi fizinės terapijos gydytojo teises. Šiuo metu esu jau pensininkas, amžiaus naštos elegiamas, bet gaivinamas ir palaikomas tos lietuviškos dvasios, kuria gyvenau savo jaunystėje Sibire, Užbaikalyje. Čitos mieste, Motiejaus Čepo, didelio Lietuvos teisininko ir lietuvių patrioto vadovautoje lietuvių, sakykim, bendruomenėje.

V. — PAPILDOMOS ŽINIOS APIE ČEPĄ

Kas turės intereso gauti papildomų žinių apie M. Čepą ir jo šeimą, tiems galiu pranešti, kad pats M. Čepas 1962 metais, Lietuvoj, sulaukęs 95 metų, mirė. Jo žmona, labai malonaus būdo ir geros širdies moteris, mirė 1940 m. gi abi Čepų dukters, (Danutė ir Birutė) gyvena su savo šeimomis okupu. Lietuvoj, gražiai išmokslinusios savo dukteris, kurios irgi turi savo vaikų ir anūkių. Sūnus Vytautas gyvena Amerikoje.

niu, kokį matome Vliko nutarime: "iki bus pašalintos dabartinės kliūtys tautai vykdyti savo suverenines teises"?

Ar nebūtų geriau nutarimo redaktoriams pasakius, kad, va, Vlikas yra Lietuvos tautos atstovybė, turįs teisinę galią reikšti tautos valią, kol tauta bus paversta" arba dar geriau: "kol Lietuva bus okupuota". Tai paprastas ir labai aiškus išreiškimas, kokiais šiandien moderniniai legislatoriai rašo ir įstatymus. Šiandien teisinė kalba prastinama, kiek tautai galima, nesistengiant įstatymų ar šiaip teisinės minties redaktoriams, kaip sako, paimiti sau už ausies būtnai per galvą... Nereikia rodyti teisinėje kalboje kokių ten "mandrybių" arba kokių "filosofijų", kurių visai nėra. Ir šitas Vliko Tarybos labai "mandras" įterptinis sakinytas gali sukelti visai nereikalingas kontroversijas, nes, pvz., "LTSR" "valdžios" žmonės, netgi ir mūsų visokie "bendradarbiautojai", ana, gali sakyti, kad gi ir dabar "lietuvių tauta" yra laisva "vykdyti savo suverenines teises", dėl ko Vlikas gali savo veiklą užsienyje baigti...

5) Ar galima sakyti, kad Vlikas užsienyje "kalba ir veikia" tautos vardu?

Mes, net ir teisėsininkai, mūsų laikraštiniuose spaudoje (savo straipsniuose) kartais tą išsireikškimą pavartojame, bet tik dėl to, kad manome, jog mūsų

"liaudis", nesuprantanti mūsų teisinės kalbos, mus, rašančių tikslia teisine kalba, nesupras. Bet gal ir mums, be jokių "įgaliojimų" veikiantiems ir savo vardu rašantiems, reikėtų vis dėlto laikytis teisinės kalbos reikalavimų ir reikšti teisinę mintį tikslia, precizine teisine kalba. Šiuo atveju, fiktų pavartoti teisinį terminą "valios reiškinys" (Willenserklärung) ir sakyti, kad Vlikas daro savo teisinius valios pareiškimus tautos vardu.

Pasakymas, kad Vlikas "kalba ir veikia" tautos vardu netikslus dar ir dėl to, kad gi kalba irgi yra veikimas, kartais dargi, atspausą už pajūokavimą, ir toks, už kurį gali gauti teismo bausmės, kalėjimo (pvz., kai savo kalbą ką nors apkalbėsi, apšmeiši...).

Baigdamas kviečiu kolegas teisėsininkus pagalvoti apie reikalą visiems mums stengtis reikšti teisingą mintį kiek galint tikslėse teisine kalba, ypač gi nusakant teises sąvokas, vartoti teisingus (atitinkamus) teisinius terminus.

Sekmadienį, liepos 6 dieną, Polonia Grove

PRIE 46-TOS IR ARCHER AVE.

įvyks

NAUJIENŲ PIKNIKAS

BUS IDOMI PROGRAMA, GERA MUZIKA ŠOKIAMS, SKANUS MAISTAS IR LABAI GERI GERIMAI VISĄ LAIKĄ GARSUSIS J. JONIKO ORKESTRAS GROS POLKAS, VALSUS IR PACIUS MODERNIAUSIUS ŠOKIUS JAUNIEMS IR VYRESNIEMS. LIEPOS 6 DIENĄ VISI KVIEČIAMI Į NAUJIENŲ PIKNIKĄ.

PUIKI KNYGA, PARASYTA SU MEILE LIETUVAI IR ŽEMDIRBIAMS

Dr. Juozas Dauparas. ŽEMĖS ŪKIO SVIETIMAS. Studija. Išleista Chicagoje 1966 metais paties autoriaus lėšomis. Knyga dveju dalių. Žemės ūkio svietimo problemos ūkininkų krašte. II dalis: Žemės ūkio svietimas Lietuvoje.

Autorius savo lodyje rašo: "Jei liūdnas lietuvių tautos likimas nebūtų sutrukdęs Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo ir nebūtų sugriovęs gražiai išaugusių ir suklestėjusių Lietuvos politinių, ekonominių ir kultūrinių laimėjimų, šiandieną, drąsiai galima sakyti, lietuvių tauta galėtų didžiuliais ir džiūgauti savo žemės ūkio kultūros vaisiais ir prilygti pačioms iškiliosioms Europos tautoms".

Knygos apie žemės ūkį atrodo tik žemdirbiams skaitytai, kadangi absoliuti lietuvių tautos dauguma (88,12%) buvo ūkininkai ir po pasauli išblaškyti lietuvių absoliuti dauguma yra arba patys buvę ūkininkai, arba ūkininkų vaikai, reiškia, kad ši knyga bus brangi absoliučiai lietuvių daugumai, ypač kadangi knyga su tokia meile Lietuvos žemei parašyta, kad pradėjus skaityti nesibesniori pertraukti. Knyga autoriaus skiriama Lietuvai šiais žodžiais: "Dėkingas sūnus — mylimai Tėvynei Lietuvai".

Knygos 300 puslapių su daug vaizdelių ir lentelių, kaina tik \$5.00. Gaunama Naujiense.

Ceki arba Money Orderį siusti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigus, tuojau knygą pasiūsimė.

MODERNI MOZAIKA IR MAGARYCIOS

Dėsto RIMAS NERIMAVICIUS

Rado juokų kauliuką...

Kai Amerikos žmonės yra susirūpinę atodėkiais su priešų ir konfrontacijomis su saviškiais, Anglijoj juokas arba humoras pasiekė aukščiausią, net labai pavojingą laipsnį. Tą pavojingą humorą, skleidžiamą per TV, tvoria Karališkoji komisija dėl įvykusios netikėtos mirties nuo juoko.

Mūrininkas Aleksandras Mitchell, žiūrėdamas savo mėgstamą TV komediją "Goodies", pradėjo nesuvaldomai juoktis ir juokėsi be jokios atvangos ištisas 25 minutes iki pat savo mirties. Nežiūrint šios tragedijos, našle likusi mirusio gyvenimo draugė ir žmona Mrs. Nessie pasiuntė programos leidėjams ir gamintojams laišką "su padėkos žodžiais, kad suteikė Aleksui tokias laimingas paskutines minutes"...

Progresas Afrikos džiunglėse

Iš Zaire valstybės sostinės Kinšasa miesto pranešama, kad tarp tautinis paprotys — sutikti svečios valstybės galvą 21 patrankos šūvių saliu, yra pakeičiamas į tautinį 21 smūgį į būną. Ten dabar eina debatai, ar panaikinti švazilande įsigalėjusį rotulinį paprotį, kad nužudytų žmonių galūnes, įkastas į dirvožemį, padidina laukų derlingumą. Daromi bandymai, tikslu įsitikinti, ar tai nėra tik prietarai ir burtininkų išmislis.

Taip pat Zaire valstybės intelektualai kelia rimtas abejones ar toleruoti tautines vaingumo šventes — Fertility festivalius. Bijoma, kad kai kurie Zaire, Ugandos ir kitų Afrikos valstybių nyksta papročiai bei tradicijos gali patekti į Californijos valstybinį Berkeley universitetą, o iš ten į hipių kolonijas ir visos Amerikos mokslo židinius.

Teisminė ir žmonių kalba

— Ar žinai, kad įtariamasis kėsinosi nužudyti nukentėjusį? — klausė teisėjas liudininką.

— Taip, ponai, taip. Kaip gi ne taip? Kišo nosį nužudyti. Kišo nosį!... — atsakė liudininkas.

Literatų būrelyje

— Malonu su jumis būti, kolegos, bet neturiu laiko. Skubu namo baigti savo knygą, — tarė mėgstas pasigirti rašytojas baigiantis sueigai.

— Kokią knygą, gerbiamasis, skaitote? — paklausė vienas jo draugas.

Koplyčioje

Laikė pagerbimo ir atsisveikinimo laidojimo koplyčioje buvo daug gerų kalbėtojų ir kiekvienas iš jų norėjo parodyti savo iškalbingumą. Jiems baigus kalbas, našlė sakė savo sūniui:

— Jonuk, pažiūrėk ar tikrai tame karste yra tavo tėvelis?

Čiurlionio galerijos paroda naujose patalpose atidarė galerijos direktoriai ir parodos rengėjai. Iš kairės į dešinę sėdi: adv. Frank Zogas, Midland Savings and Loan Association pirmininkas; prof. Adomas Varnas, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Jutė Daužvardienė, Mikas Šileikis, Kanauninkas Vaclovas Zakarauskas ir prof. Mečys Mackevičius. Stovi: Vladas Vaitiekūnas, Steponas Juodvalkis, Jonas Tričys, Sofija Adomaitienė E. Kolbienė, J. Tijiūnas ir J. Macėnas.

V. Noreikos nuotr.

Juokas pagydė

Duke de Lauzun savo gyvenimo pusiakelėje 1721 m. sunkiai susirgo ir neturėjo vilties išgyti. Jis norėjo prieš savo mirtį dar kartą linksmai pajuokauti, sugalvodamas iškrėsti tokį juoką: sušaukti savo gimines bei įpėdinį ir jiems paskelbti, kad visą savo turtą palieka labdarystei...

Kaip tarė, taip padarė. Giminės, išgirdę kunigaikščio nuosprendį, negalėjo savo veiduose paslėpti liūdesio ir pikto, kad ligoniui sukėlė didelį juoką dėl vidmainių veidų pakitimo. Jis juokėsi tiek daug ir taip ilgai, kad juokas ir gera nuotaika nugalėjo ligą. Jis sulaukė 90 m. amžiaus.

Keista privilegija

1619 m. Austrijos karališkas dragūnų pulkas išgelbėjo imperatoriaus gyvybę. Užtat to pulko vadas gavo privilegiją: jis vienintelis iš visos armijos karininkų galėjo ateiti ir pasirodyti Jo didenybės imperatoriaus akivaizdoje dėvėdamas tarnybinę uniformą — su pentiniais ir auliniais batais. Ta privilegija pulko vadai naudojo 299 metus.

Policija sutrukdė mokslininkų bandymus

Iš Miniapolio miesto, Minnesotos valstijoje, atėjo žinia, kad ten valdžia įsikišo ir sutrukdė modernių laikų mokslinius tyrinėjimus.

Southwest State kolegijos Biznio administracijos profesoriaus asistentas 25-metis Thomas Lippert ir to asistento asistentas 21-metis Harold Ross darė eilę "meilės eksperimentų" su viena Purdue universiteto studente, bet jų tyrinėjimus sutrukdė federaliniai agentai ir abu mokslininkus pakaltino asmens pagrobimui.

Kova už lygybę seimelyje

Kova dėl moterų ir vyrų lygybės tebėra aukštame bėgyme. Colorado valstijos seimelio keturios įstatymų leidėjos išėjo į atvirą kovą dėl lygybės su savo kolegėmis įstatymų leidėjais. Mat, Colorado valstijos Atstovų rūmų moterų tualeto arba patogumų kambariai buvo už 96 laiptų į aukštį nuo įstatymdavys-

SUSIRINKIMAS

Kūmos laputės remiamas Vilkas prašė liūto saugot avių gardą. Liūtenės žodis būtų buvęs lemiamas, Bet kadangi vilkai turėjo blogą vardą, Tai įsakyta pasiųst visiems žvėrimis kvietimą Ateiti į visuotiną susirinkimą, Kad išklausti vieno, kito, Ką gero ar blogo jie apie vilką žino. Balsavo visi tvarkingai Ir balsus suskaitė jie teisingai, Vienok prieš vilką nieks nepasisakė, Ir gardas patikėtas vilkui, kaip numatė. Ką susirinkime avys apie jį kalbėjo? Jos visos ten be abejo suėjo? Deja, vilkas avis apgavo: Jos kvietimo visai negavo Ir susirinkime nebalsavo.

Kokią tvarką neužvestum, Bet jei sukčiui prižiūrėti ją pavestum, Tai jis apeiti ją sugebės, Ir savo tikslą sukurtum laimės.

(Iš Vyt. Petraičio — "Pasakėčios pagal Krylovą", Nida, 1973)

Krylovas maždaug prieš 170 metų parašė apie 200 pasakėčių, kurios tinka ir šiems laikams. Todėl mūsų literatams naujų pasakėčių kurti nereikia, nes ne literatas, bet inžinierius Vytautas Petraičis jas išvertė į lietuvių kalbą. Dabar tik turėtų mūsų visuomenė (gal tiksliau — "bendruomenė") iš jų tinkamai pasimokyti.

tės forumo salės, o vyrų — tik 5 laiptai.

Po debatų silpnoji arba gražioji lytis laimėjo. Buvo suredaguota atitinkama rezoliucija, sulig kuria vyrų tualeto kambariai turėjo būti padalyti į dvi proporcingas dalis ir pritaikinta pagal teisiniai lygių, bet fiziniai nevienodų, lyčių reikalavimus.

Betgi galų gale šis dalykas visai susikomplicavo balsuojant tą rezoliuciją: šešios iš trylikos moterų, legaliai išrinktų į seimelį, balsavo prieš šią rezoliuciją.

Magaryčios

San Francisco miesto policija atsukė su paruoštais šauti ginklais į vieną taverną, nes buvo pranešta, kad visi sėdi prie baro iškėlę rankas. Paaiškėjo, kad tai nebuvo plėšimas, tik vienas klubas priėmimo ceremonijos. Matomai, po pralaimėjimo Indokinijoje, pratybos pasiduoti yra vykdomos toliau.

1972 m. visame pasaulyje išleista 40 milijonų dolerių reklamoms bei garsinimams, 58% šios sumos tenka Amerikai arba \$110.78 kiekvienam amerikiečiui. Ne mažiau milijono išleista šiam reikalui Japonija, Vokietija, Anglija, Prancūzija ir Kanada. 43% sumos tenka laikraščiams, 17% TV, 16% radijo, o likutis visoms kitoms komunikacijos priemonėms. Daugelis reklamų nemėgsta, bet jie nenorėtų gyventi pav. Etiopijoje, kur tais metais kiekvienam gyventojui reklama kainavo tik 2 centus.

Mokinio išlaikymas mokykloje valdžiai kainuoja apie \$500. Betgi tokio pat mokinio išlaikymas ir mokymas patalpos namuose kainuoja apie \$2,000. Maža šeima gauna pašalpos apie \$2-500 metams. Vieno kalinio išlaikymas kalėjime kainuoja apie

OZONO PAVOJUS

Praeitą ketvirtadienį birželio 9 dieną 12 valandą Chicago miesto paskelbė ketvirtą šiam sezonui perspėjimą apie "ozono pavojų", kurs prasideda kuomet ore ozonas pasiekia 0.72, tai yra viena nepilną dalį viename milijone dalių oro. Illinoisaus Apilinkos Apsaugos Įstaiga perspėja asmenis, sargaliojančius širdies ar plaučių ligomis, kurie negali jaučiasi, "sumazinti savo veiklą arba pasitarti su savo daktaru".

Perspėjimas dėl ozono pavojaus daromas kai ozono nuosimtis ore padidėja aukščiau ribos. Ta riba yra nustatyta nepilni trys ketvirtadaliai vieno nuosimčio (0.72) viename milijone dalių oro. Iki tos ribos oras

skaitomas "sveikas", tai yra toks, kurs nekenkia publikos sveikatai.

Ozono perspėjimas Springfielde buvo paskelbtas tą patį ketvirtadienį 5 val. popiet. Ozonu yra vadinama reakcija, susiformuojanti iš saulės šviesos ir automobilių dūmų", aiškina EPA.

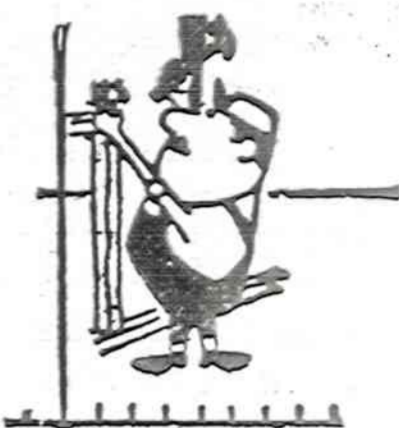
Ketvirtadienį temperatūra kai kuriose Chicago vietose buvo pakiusi virš 90 laipsnių: apie 3 valandą popiet Du Page apskr. tryš ketvirtadaliai vieno nuosimčio (0.72) viename milijone dalių oro. Iki tos ribos oras

skaitomas "sveikas", tai yra toks, kurs nekenkia publikos sveikatai.

ta, savo žmoną — po pietų, savo švogeri — kas treči metai, o save — niekadoms.

Gyvenimo stebėtojai sako, kad dabar kai kurių žmonių protai yra kaip cementas — sumaišyti ir sukietėję.

Kai pasikeičia daiktai, tai vienas tampa truputį turtingesnis, o kai pasididijama idėjomis bei mintimis — abu pralobsta dvigubai. Rašydami į šį skyrelį išvaikysite tamsias ir liūdnas mintis.

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITOS SKAITYTI NAUJIENAS

Jau kuris laikas atspausdintą ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekza Abrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago Lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus 664 psl. Kaina \$10. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, įsteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 49 pasauliečiai chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentai katalikiškų, socialistinių, laisvamaniškų ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS vardu ir pasiųsti:

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 30 metų tarnauja lietuvių visuomenė ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdrau-tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gvyvės apdraudę ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neteško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitala, tad jo apdraudė tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gera Taupomąją Apdraudę - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudę: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visoko amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijū. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Nesenai išėjusi laukta

Juožės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiluntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiluntimo mlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiūnčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pasiekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Išleista 1923 metais. Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:			
In Chicago \$30.00 per year. \$16.00 per six months. \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$26.00 per year. \$14.00 per six months. \$7.50 per three months. Canada \$30.00 per year; other countries \$31.00 per year.	Trims mėnesiams vienam mėnesiui	\$7.50	\$2.50
15 cents per copy.	Kanadoje: metams	\$30.00	\$16.00
Chicagoje ir priemiestiuose: pusei metų	Užsienioje: metams	\$31.00	\$18.00
Chicagoje ir priemiestiuose: trims mėnesiams	Užsienioje: pusei mėnesiui	\$4.00	\$4.00
Kitose JAV vietose: metams	Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608, Telef. HAymarket 1-6100.		
pusei metų	P pinigų reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.		
NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro Seštadieniais — iki 12 val.			

Juokas be jokios šypsėnos

Amerikos laikraščių korespondentas James O. Jackson, birželio 15 dieną turėjęs progos Maskvoje stebėti vadinamus "rinkimus" ir aukščiausią sovietų ir visus kitus aukštus ir ne tokius aukštus sovietus, tvirtina, jog tai yra didžiausia modernaus žmogaus išdaiga. Tikrai juokdarys visą laiką buvo rūstus, o publiku, juokų besiklausiusi nuo ryto iki vakaro, net nenusišypsojo.

Lietuviai žino, ką reiškia sovietų karo jėgų primestos valdžios organizuojami "rinkimai". Nes pėjų sovietų karo jėgos įvygauti ir nepriklausomai Lietuvai, sovietų užsienio, reikalų komisaro pavaduotojas Dekanozovas tuojau pradėjo planuoti "rinkimus" ir "liaudies seimą". Lietuviai žinojo, ką reiškia laisvi rinkimai. Jie išsirinko demokratinį seimą, kuris paruošė kraštui konstituciją — pagrindinį valstybės įstatymą. Lietuviai taip pat laisvai galėjo išsirinkti ir seimą krašto reikalams tvarkyti. Lietuviai žinojo, kada buvo vedami laisvi rinkimai žmonių valiai pareikšti, kada ta valia buvo bandoma klastoti. Dekanozovas iš anksto planavo žmonių valią suklastoti, todėl jis ir sugalvojo praveisti tokius "rinkimus", kuriuose žmonės savo valios negalėtų pareikšti. Kiekvienas Amerikon atvykęs tremtinys žino, kad "rinkimai" ir vadinamą "liaudies seimą" nebuvo nei rinkimai, o pagaliau ir išrinktieji neatstovavo Lietuvos liaudies.

Bet panašūs "rinkimai" visą laiką buvo ir tebėra vedami visoje Sovietų Sąjungoje ir sovietų karo jėgų pavergtoje Lietuvoje. Jackson tvirtina, kad Sovietų Sąjungoje vedami rinkimai yra didžiausias pasityčiojimas iš savo galvas nešiojančių ir galvoti mokaiančių žmonių. Negalima vesti rinkimų, kada žmonėms neleidžiama nieko rinkti. Nėra reikalo vesti jokios rinkiminės propagandos, kada kiekvienas "iškeltas" kandidatas žino, kad jis bus "išrinktas". Joks kitas kandidatas jo vieton negali būti išrinktas, nes kito kandidato tai pačiai vietai nėra. Bet Jacksonas nesitenkina vien savo samprotavimais. "Rinkimų" dieną jis apklausinėjo kelis savo pažįstamus rusus tų "rinkimų" reikalu. Jis norėjo patirti, ką patys rusai apie tokius "rinkimus" galvoja, ar jie supranta, jog tai yra tikrai pasityčiojimas iš pagrindinių žmogaus teisių. Jis paklausė vieną savo pažįstamą, kas atsitiktų, jeigu tokiuose "rinkimuose" jis nedalyvautų; kad "rinkimų" dieną jis sėdėtų namie, arba išvažiuotų pameškierioti.

Spaudos pabiros

(Tęsiny)

Pasiekus užsibrėžtą tikslą, jis tampa kasdienybe, rodos, neverta įdėti pastangų. Net karo genijus, Prancūzijos imperatorius Napoleonas I, savo karo žygiams drebinęs tuolaikinį pasaulį, vėliau išstremtas į Šv. Elena salą, ten komentavo tuos savo žygius, kaip beprasmius. Panašiai pasielgė ir A. Zujus, smerkdamas kadaise jo taip mylėtus šachmatus.

Šio pokalbio pabaigai tinka nežinomo autoriaus sukurtas posmelis:

"Kai troškau ir siekiau tavęs —
[buvai] dievybė,
O kai paėmiau tave, likai tikrai
[mergaitė..."]

2. Liaukimės, pagaliau, kankinę Čičinskį

Visokių bausių netikėtinų pra-

"Jeigu nebausuosi, tai tau gali kilti įvairių problemų, — atsakė rusas. — Tu gali negauti naujo buto. Tavo vaikai gali būti nepriimti į universitetą. Darbovietėje tavęs gali nepakelti aukštesnės ir atsakomybės pareigom. Gali pradėti neveikti tavo telefonas..."

Todėl mano draugas išaiškino, kad jis visuomet yra pasiruošęs dalyvauti šiame farse. Jis anksčiau atsikelia, praryja savo savigarbą ir nueina į vietos rinkimų vietą. Jis gauna rinkiminių lapelių, jį sulenkia ir įmeta tiesiai į balsų dėžę, visai nepažvelgdamas į audiniu uždengtą būdelę... Kaip ten bebūtų, jam visai neatrodo, kad būtų krečiama išdaiga... (The Chicago Tribune, 1975 m. birželio 21 d. 8 psl.)

Labiausiai stebina Maskvoje žinias renkantį ir amerikiečius informuojantį žurnalistą faktas, kad sovietų žurnalistas prieš rinkimus ir pačią rinkimų dieną gali tvirtinti, kad sovietiniai rinkimai yra "patys demokratiškiausi visame pasaulyje". Jacksonas stebisi, kaip visų valdžia, kontroliuojama visą spaudą ir radiją, gali visus gyventojus apgaudinėti visą laiką. Jie apgaudinėjo žmones perversmo metu, apgaudinėjo juos vėliau, tebeapgaudinėja ir šiandien. Jeigu kuris nors gyventojas nepasirodo rinkimų vietoje apie vidudienį, tai jį aplanko žmonės, vadinami "agitatoriai". Jacksonas tvirtina, kad tie naudoja svarbius ir įtikinančius argumentus.

Jacksonui buvo labai sunku suprasti, kuriais sumetimais Brežnevą sakė "rinkimines" kalbas, aiškino ginamas programas ir kvietė visus krašto gyventojus balsuoti, kada nieko rinkti jie negali. Milijonai žmonių klausosi radijo kalbų, o vėliau eina "rinkti", kada jie žino, kad nieko naujo, nieko geresnio, teisingesnio ir padoresnio jie išrinkti negali. Jacksono pranešimas rodo, kokioje didelėje dvasinėje vergijoje yra ne tik tiktai sovietų sostinėje gyvenantieji žmonės, bet toje pačioje vergijoje gyvenantieji pavergti kitataučiai.

Jacksono reportažas įdomus tuo, kad sovietų valdžia, prašyte prašydama detentės politikos, leido Jacksonui tokį "rinkimų" vertinimą išsiųsti iš Maskvos.

"...Turėjau laimės šioje konferencijoje asmeniškai dalyvauti ir savo akimis pamatyti ir patį Čičinskį, taip pat savo ausimis išgirsti jo čičinskinius pareiškimus — protestus. Tikrai galima, kad šioje konferencijoje b. kv. nedalyvavo. Būtų aiškiau parašęs, kas gi Čičinskis buvo. Bet aš noriu jam pranešti, kad tai nebuvo koks nors nenuorama sulenkėjęs Lietuvos bajoras, o JAV LB-nės pakviestas visuomeniniam reikalams Algis Gečys..."

Palikdamas nuostalią minėtą konferencijos nepasisekimą priežastis, kaltinu abu oponentus už bereikalingą Čičinskio vardo valkiojimą: ir b. kv., ir A. Svilionį. Jie kalti apsielėmė: keldami iš numirusių Čičinskį, jeigu nežinojo apie jį sukurtą legendų melagingumą, galėjo pasiimti Lietuvos Enciklopedijos IV-ą tomą ir pasiskaityti 179-182 puslapiuose esantį istoriko Adolfo Šapokos, istoriniai šaltiniai argumentuota straipsnį. Tyčia nedarau būdingesnių ištraukų iš to straipsnio: kiekvienas jį gali išstai perskaityti ir įsitikinti ten pateiktų faktų tikrumu.

Istorikas V. Trumpa L. Enciklopedijos XXIX tome psl. 247 Adolfą Šapoką šitaip pavaizdavo: "Kaip istorikas Šapoka pasižymėjo logiškumu, analitiškai sintetiniu galvojimu, atsargumu, savo išvadas visados paremdamas pirmaisiais istoriniais šaltiniais, kuriuos mokojo kritiškai įvertinti, bei archyvine medžiaga, kurios buvo apšči ai prisirinkęs iš užsienio ir Lietuvos..."

"Pabirinkas" istoriką A. Šapoką (m. 1961. III. 9 Toronto, Kanadoje), pažinojo asmeniškai. 1929-30 metais atlikome karinę prievolę Karo mokykloje kariūnais-aspirantais. Jis buvo vidutinio ūgio, gan dukslus, apvalus, rusvo veido, kurį puošė ypatingai vėslūs antakiai. Visada rimtai nusiteikęs, niekada nemačiau jo besišypsantį, bet tai nerodė bet kokio rūstumo požymių. Ir fizine, ir vidine laikysena buvo gryniausio, didelės išmonės mokslininko pavyzdys. Visoje kuopoje pažangiausias ir išmaniausias visuose dėstomuose dalykuose.

Atsakinėdamas lektoriui, sudarydavo įspūdį, kad ne paklausėjas stengdavosi jo mokėjimą patikrinti, o jis lektoriui paskaitą skaitydavo. Laisvalaikiu dažnai išdavome pasivaikščioti po karo mokyklos stadijoną. Tokių pasivaikščiojimų metu, jeigu įsisleisdavo į istorinių įvykių pasakojimą, tekdavo stebėtis jų smulkiu žinojimu: ir vietos, ir datos, ir žmonės, jų turėtas silpnybes ar gabumus pavaizdavo smulkiausiomis detalėmis. Nuostabi atminties dovana. 1930 metais buvo spausdina-

ma jo parašyta "Lietuvos istoricijos" leidėjai jam atsiųsdavo surinktus spaudos lankus patikrinti korektūrą. Kartais leisdavau ir kitiems tų spaudos lankų pasiskaityti: gal, girdi, rasite kalbos klaidų, kurių nepastebėjau. Kartą kilo pokalbis apie poeto Maironio baladę, kurioje pavaizduotas "išdavikas, niekšas, biauzybė, kurio net gimtoji žemė mirusio nepriima" Lietuvos bajoras Čičinskis. A. Šapoka apie tai paaiškino. "Tą baladę Maironis parašė, įtaigotas lenkų sukurtų prasimanymų. Maironis nebuvo istorikas ir nežinojo teisybės apie Čičinskį. Čičinskis buvo lietuvis patriotas ir kovėsi už Lietuvos reikalus..."

1933 metais lenkai davė leidimą A. Šapokai, tada jau dirbęsiam LVD Kauno universitete, nuvykti į jį okupuotą Vilnių. Ten archyvuose jis prisirinko apšči ai istorinės medžiagos apie lenkų ir lietuvių santykius po-unijiniais laikais. Iš tos kelionės grįžęs, sutikau Šapoką Kaune Parodos gatvėje. Kaip būvę "ginklo draugai", kalbėjome ilgą valandą. Ir vėl užkliuvome už Čičinskio bylos. Ir šį kartą istorikas A. Šapoka patvirtino savo įsitikinimą, kad Čičinskis buvo tikras lietuvis, tikras patriotas ir kad apie jį sukurtos legendos yra lenkų išsigalvotos. Sakėsi tuo klausimu parašysiąs ilgą straipsnį, kuriam nors lietuviškam žurnalui.

Nežinau, ar tą padarė. Tačiau šį reikalą labai kruopščiai atliko Lietuvos Enciklopedijos IV-me tome. Tuo kiekvienas, kuriam rūpi, gali įsitikinti. Dar kartą: lietuvis bajoras Čičinskis nebuvo joks vienybės ardytojas, nebuvo joks niekšas, kurio lavoną gimtoji žemė nepriimdavo ir tas, tariamas jo lavonas, praėjo — XIX šimtmečio pradžioje buvęs Upytės bažnyčioje, nebuvo jo, bet iš kapinių rūšio ištraukta nežinomo asmens mumija.

Tuo reikalu prašau atsiliepti kitus mūsų istorikus: prof. Pr. Čepėną, Juozą Jakštą, Vandą Daugirdaitę-Sruogienę ar kurį kitą ir pataisyti klaidas, jeigu kur nors istorikas A. Šapoka padarė, pavaizduodamas Čičinskį. Teisybė, ypač istorinė, privalo būti žinoma ne vien žinovams, bet ir eliniams lietuviams.

3. Teatromaniškas Teatromano drebuls
Įvairių rūšių sceninius parengimus lietuviškoji visuomenė mėgsta. Tai neginėjamas faktas. Taip pat nepaslepama teisybė, kad tie parengimai palaiko ir skatina lietuvišką veiklą.

Tik, va, kažinkokie vėlniai ir sceninių sambūrių ratūs visą laiką prikaišioja kuolų, kurie tuos sambūrių ratūs sulaužo. Tarkime: tai raudonojo Liucipieriaus ir jo tarnų pekliškų užmanymų padariniai.
Nesileisdami į tolimas Amerikos lietuvių sceninės veiklos istorijos plynės, trumpą žvilgsnį meskime į po II-jo Pasaulinio Karo šiame krašte švystelėjusias scenines žiezirbas:
Lietuviškoje Amerikos lietuvių sostinėje — Chicagoje sugūžėjo laisvoje Lietuvoje teatro profesionaliai buvę veteranai ir jauni diplomantai. Ir tuoj, jų valios ir pastangų nuopelnu, ne vienas teatrinis sambūris, ne vienas spektaklis ir ne vienas lietuvis dramaturgo sukurtas veikalas. Tik auk, žydek ir skalsų derlių neš, tu, šakotasis lietuviško scenos meno ažuole...
Detroitan iš sugriautos nacinės Vokietijos atplasnėjo aktorė veteranė Arlauskaitė-Mikšienė. Susišiekėjo, subūrė žinovų ir žaliųjų scenos meno mėgėjų grupę ir eilę metų džiugėsi, o dažnai ir liudėjo dėl savo įdėto darbo ir pasižeminto pastangų viešo įvertinimo, dažnai lydimo grimašingo pasišaipymo;
I "tolimuosiu vakarus" — Kaliforniją, kartu su kitų specialybių "profesionalais" nuplaniravo režisierius — aktorius Juozas Kaributas ir nepalaužiamos valios scenos meno entuziastė Mackialienė. Tik kurčias negalėjo girdėti ten jų įdėto pastangų sukurti pastovius dramos sambūrių vienetus; lietuviškos skatinimo ir scenos meno didybės išlaikyti žymę;
Atsigrėžkime į rytinius Atlanto pakraščius. Naujojoje Anglijoje, tolimame užkampyje, yra miestas, vardu Waterbury's. Ten nemaža lietuvių kolonija. Jų ir lietuviška veikla nepaslepama, ryški. Kas gali dar labiau tą veiklą praplėsti, ją pagyventi? Susibūres sceninis dramos vienetas. Toks ten gimė, švytėjo ne tik vietoje, bet ir Bostoną pasiekdamas dramaturgo Petro Vaičiūno "Varpų Giesmė" vykusi "paskambindamas";
Amerikos Laisvės statulos padėdeje — New Yorke atsidūrė profesionalas — vieno asmens teatro "kolektyvas" — Vitalis Žukauskas. Ir aktorius, ir režisierius. Jis nenorėjo būti vienu vienias, nors ir vyliojamas į visur su savo humoristine programa. Humoristiniai pasirodymai savu keliu, o kolektyvinis vienetas visai kas kita. Ir jis padarė: subūrė trupę scenos entuziastų, paruošė — surežisavo Petro Vaičiūno "Naujuosius žmones", padarė juos ne vien New Yorke, bet ir Bostono lietuvių "išlepusiai auditorijai". Pagirtinas žygis.
Jeigu palinksniuotas Bostonas, tai prie jo ir stambtelkime. Verta, beryškinant šioje skirstynėje užsibrėžtą temą.
(Bus daugiau)

Prof. Dr. agr. Jurgis Krikščionas

MONOGRAFIJA

Redagavo Juozas Audėnas

14

— Savo ūkį Krikščionui teko sukurti beveik iš nieko. Ten, kur nuo senų laikų buvo užliki sodybos pamatų akmenys, išaugo pavyzdingo ūkio trobesiai, naujas kelių hektarų vaisių sodas, derlingos pievos ir laukai.

Jo ūkį lankydavo tolimų apylinkių ūkininkai, žemės ūkio mokyklų ekskursijos, vadovaujamos agronomų, žemės ūkio specialistų ir mokytojų. Akademiją baigę agronomai čia atlikdavo praktiką.

— Sodyba, sako, kaž kada priklausiusi Paulauskui, todėl ir ta vieta buvo vadinama Paulauskyne. Pagal žmonių pasakojimus, čia gyvenė vyskupo Valančiaus tėvai, o taip pat čia augęs ir būsimasis vyskupas. Dar kiti sako, jog čia buvusi tik dalis Nasrėnų kaimo, kuriame gimė vysk. Valančius. Kada buvo svarstoma vyskupui Motiejui Valančiui paminklo vieta, rimtai minėta ir Paulauskyne. Pagaliau, nutarta paminklą statyti prie vieškelio tarp Nasrėnų ir minimo ūkio, tačiau karas šio sumanymo neleido įvykdyti.

— Apylinkė Jurgis Krikščionas buvo žinomas ne tik kaip "didelis agronomas", bet ir kaip labai teisingas, išmintingas ir sąžiningas žmogus, niekada nepvylęs jį kokiū nors reikalu besikreipusių. Darbininkai laikydavo sau gerą dirbtį jo ūkyje ir, kartą ten patekę, nenorėdavo išeiti. J. Krikščionas mokėdavo darbininkus pasirinkti, nes buvo akylus, geras psichologas. Jo ūkyje mėgdavo dirbti ir vadinamieji pa-

dieniai darbininkai, nes gaudavo aukščiausią apylinkėje atlyginimą. Jokių nesuipratimų ar nepasitenkinimų iš darbininkų pusės nėra buvę. Krikščionas tik nemėgo girtuoklių ir tinginių.

— Jurgio sąžiningumas, teisingumas ir įprotis su visais iki smulkmenų atsiskaityti buvo žinomas ne tik ūkio srityje, bet ir šeimos bei giminių tarpe. Jis vedavo ne tik piniginių atsiskaitymų užrašus, bet ir atskiras asmenines bylas. Man tai teko pačiai patirti. Nes Jurgis Krikščionas nupirko mano žemę. Paimdavau į pirkimo sąskaitą pinigų, kada tik man reikėdavo, nerūpėjo jokie užrašai, nes žinojau, kad jo viskas tiksliai ir tvarkingai surašyta. Ir kada Krikščionas pats negalėdavo iš Kauno atvykti ūkio prižiūrėti, man ne kartą yra tekę būti tarpininke ir perduoti jo nurodymus ūkį tvarkantiems.

— Jurgis Krikščionas savo ūkyje nuolatos darė bandymus — rūpinosi ką nors naujo išauginti ar naujus metodus patikrinti. Ypač daug bandymų padarė su specialiais ūkiais. Ir jie ne visada į naudą išėdavo. Buvo pradėjęs auginti cikorią, bet iš to jokio pelno nebuvo: viena, kad niekas jos nepirko, o antra, kad reikėjo pertolti vežti į apdirbimo punktus, tai neapsimokėjo. Buvo bandyta auginti ramunėles, tačiau per brangiai atėdavo jų surinkimas, o be to, sunku būdavo gauti rinkėjų. Priskiesdavo vaikų, kurie pridarydavo daugiau žalos, negu naudos. Buvo pastatęs plytinę. Visas trobas iš plytų pasistatė, tačiau mažai jų teparduodavo.

Naudingiausias ir pelningiausias bandymas buvo cukrinių runkelių auginimas. Savo ūkyje maždaug 1935 m. pradėjo auginti cukrinių runkelių sėklas. Tai buvo pats pelningiausias bandymas, nes ši kultūra Lietuvoje prigijo. Jurgis Krikščionas gal daugiausia pri-

sidėjo prie cukrinių runkelių išpopuliarinimo Lietuvoje.

Savo ūkyje Krikščionas auginė daug kiaušinių ir karvių. Arklį tलाई tik tiek, kiek jų reikėjo darbu. Visi Krikščionų gyvuliai buvo geros veislės.

— Privačiai visada buvo labai santūrus. Nors ne kartą jį teko matyti teisingai supykusį, tačiau niekada nemačiau įsakarščiavusio, netekusio kantrybės, besibarancio bei besikilojančio. Jis vis mokėdavo pasakytį trumpai, tiesiai, aiškiai. Niekada nepataikavo. Apie ką susidarydavo blogą nuomonę, būdavo sunku ją atitaisyti. Aptardamas ką nors nemėgiomo, turėjo aštraus sarkazmo, o taip pat ir humoro, nes buvo greičiau linksmo, negu paniurusio būdo.

Okupacijų metai

Boševikams okupavus Lietuvą, gyvenimas iš pagrindų pasikeitė. Baimė ir netikrumas buvo kasdieninis reiškinys. Laikraščiuose atsirado straipsniai, kaltinančių Jurgį Krikščioną už visokius nebūtus nusikaltimus. Nei pasiteisinti, nei atsiskaityti užimamų pareigų nebuvo galima. Be to tarnybos atsisakius, nebūtų buvę kitių pragyvenimo šaltinių. Kaune turėta namų, kuris buvo gana mažas, boševikų valdžia paliko Krikščionams, bet tik netrukus atėmė.

Ona Krikščionienė, vyro patariama ir bijodama, kad ji suėmus visiškai nebus iš ko gyventi, pradėjo ieškoti sau darbo, tačiau niekur negalėjo gauti. Net viena buvusi jos mokinė, tuomet švietimo Ministerijoje užėmusi gana svarbią vietą, visai atsisakė su Krikščioniene net kalbėtis.

Daugiausia visus kankino baimė, kad jo nesumty. "Kiekvieną naktį neramiai klausydavomės, ar prie namų neprivažiuoja priešiška mašina. Ką nors išgirdusi,

aš vis šokdavau prie lango. Jurgis sykį net pasakė, kad aš galinti būti rami, nes kai atvažiuos sumiti, paskambinsiu", — pasakojo Ona Krikščionienė.

Pirmasis boševikų okupacijos laikotarpis ypač buvo žiaurus dėl to, kad net ir savųjų tarpe buvo tokių, kurie gelbėdami savo kailį ar suvedindami asmenines sąskaitas, išdavinėjo draugas. Jurgis Krikščionas ne kartą vėliau sakydavo: "Išlikome tur būt dėl to, kad neturėjome priešų".

Geresniam Jurgio Krikščionos asmens pažinimui, tenka pateikti dar kelių jam artimų asmenų nuomones, išdėstytas prisistatuso laiškuose.

Dipl. agr. Alfonsas Indreika rašo:
"Jurgis Krikščionas sukūrė teorinius ir praktinius pagrindus visam agronomo visuomeniniam veikimui. Jo nuveiktųjų visuomeninių darbų sėkmingumas rėmėsi šiais jo asmens savybių ryškiausiai bruožais: tolerancija, darbštumu ir populiarumu.

Jei tolerancija būtų laikoma žmogaus kultūros principu, tai J. K. buvo išskirtinai ryškus šios žmonių kategorijos atstovas. Tolerancijos principą laikėsi mažuose ir dideliuose dalykuose: valstybiniuose, visuomeniniuose, politiniuose, religiniuose ir savo šeimos reikaluose.

(Bus daugiau)

**SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"
JOS VISAD RAŠO
TEISYBĖ**

SEN. ADLAI STEVENSONO POZICIJA PAVERGTO PABALTIJŲ REIKALU

Sen. Adlai Stevensanas, atsakydamas į ciceriečio Stepo Paulausko laišką, savo poziciją pavergto Pabaltijo klausimu jam išdėstė šitokiais žodžiais:

Adlai E. Stevenson III
Illinois
UNITED STATES SENATE
Washington, D. C. 20510
June 5, 1973
Mr. S. Paulauskas

Dear Mr. Paulauskas:

Thank you for your concerned communication. We are all aware of the sufferings of the Baltic peoples since the dark day when independence was wrested from their unhappy countries, and we all hope that the day is not far off when liberty will once again prevail.

As you know, legislation has now been introduced in both Houses which declares it to be

"The sense of the Congress that (1) the U. S. delegation to

the European Security Conference should not agree to the annexation of Estonia, Latvia and Lithuania by the Soviet Union, and (2) it should remain the policy of the United States not to recognize such an annexation".

In addition, on April 25 I was assured by the Department of State that

"It remains the policy of the United States not to recognize the forcible annexation of the Baltic states by the Soviet Union. Accordingly, the U. S. delegation to the Conference on Security and Cooperation in Europe will not agree to the recognition by the Conference of the forcible Soviet annexation of Estonia, Latvia and Lithuania".

I will certainly continue to

Advokatas Frank Zogas, kelis metus gynęs Čiurlionio galerijos steigėjų teises nuo galerijos pakeičiusių pasisevinusių žėvėjų, šio kalbą nebuvo Čiurlionio galerijos vietoje. Adv. Zogas, tik susišaukęs lietuvišku metu ir menininkų pastangomis išsaugoti geresnius darbus laisvai Lietuvai, kad jis davė Čiurlionio galerijai jo valdomoje taupymo bendrovėje patalpas ir paveikslams reikalingą saugumą. Paveikslai matome Zogą, skantį kalbą Čiurlionio galerijos naujų patalpų atidarymo metu. V. Noreikos nuotr.

do all I can to see that our government remembers the plight of the Baltic peoples and does what it can to ease their burdens. I think we should meet and talk guardedly with representatives of the Soviet Union because normal relations can promote peace as well as mutual economic welfare. In this way, I hope we can achieve some economic benefits from "detente" and keep pressure on the Soviet to assure the benefits of freedom for oppressed peoples, including those of the Baltic states. I recently-authored legislation placing a ceiling on U. S. credits for the Soviet Union. This in general is a way, it seems to me, of accomplishing our objectives in the Soviet Union. These objectives should certainly include freedom for the Baltic states.

With best wishes,
Sincerely,
Adlai E. Stevenson

KANADOS NAUJIENOS Šaulių stovykla

Jau gaunami registravimosi pranešimai iš šaulių kuopų Bostone, Worcesteryje, Klevelande, Čikagoje, Detroite, Montrealyje ir kitose vietovėse įvykstantį L. S. T. kultūrinę stovyklą Kanadoje, Naujojoje Wasagoje, Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje.

Kaip skelbta, šaulių stovykla prasidės liepos 3 d., ketvirtadienį, ir tęsis iki sekmadienio, liepos 6 d.

Sudaryta plati ir įvairi programa. Paskaitas skaitys š. k. Mikovaitis iš Čikagos, Tremties Trimito red. S. Kaunelienė iš Detroito ir montreališkis š. J. Šiaučius.

Penktadienio vakare lauž su įvairia programa praveds maestro Alf. Mikulskis, L. S. T. kultūros vadovas, o šeštadienį ruošiamas banketas su bufetu, menine programa bei šokiais. Dalyvaus Vl. Pūtvyo šaulių kuopos teatras "Aitvaras" ir dailiojo žodžio kūrėjas A. Sutkaitis bei kiti.

Į banketą kviečiami ne tik šauliai, bet ir stovyklautojai Wasagoje bei šaulių bičiuliai. Stovyklos kapelionas bus kun. J. Borevičius, S. J. Sekmadienį jis laikys pamaldas. Stovyklos daktaru sutiko būti dr. K. Pautienis iš Klevelando.

Šauliai ir šaulių bičiuliai, norintieji stovyklauti registruojasi iki birželio 26 d. pas stovyklos vadovą St. Jokubaitį, 23 Alhambra Ave., Toronto, Ont. M6R 2S4 arba skambinti tel. 1-416-537-2869. Stovyklos informacija

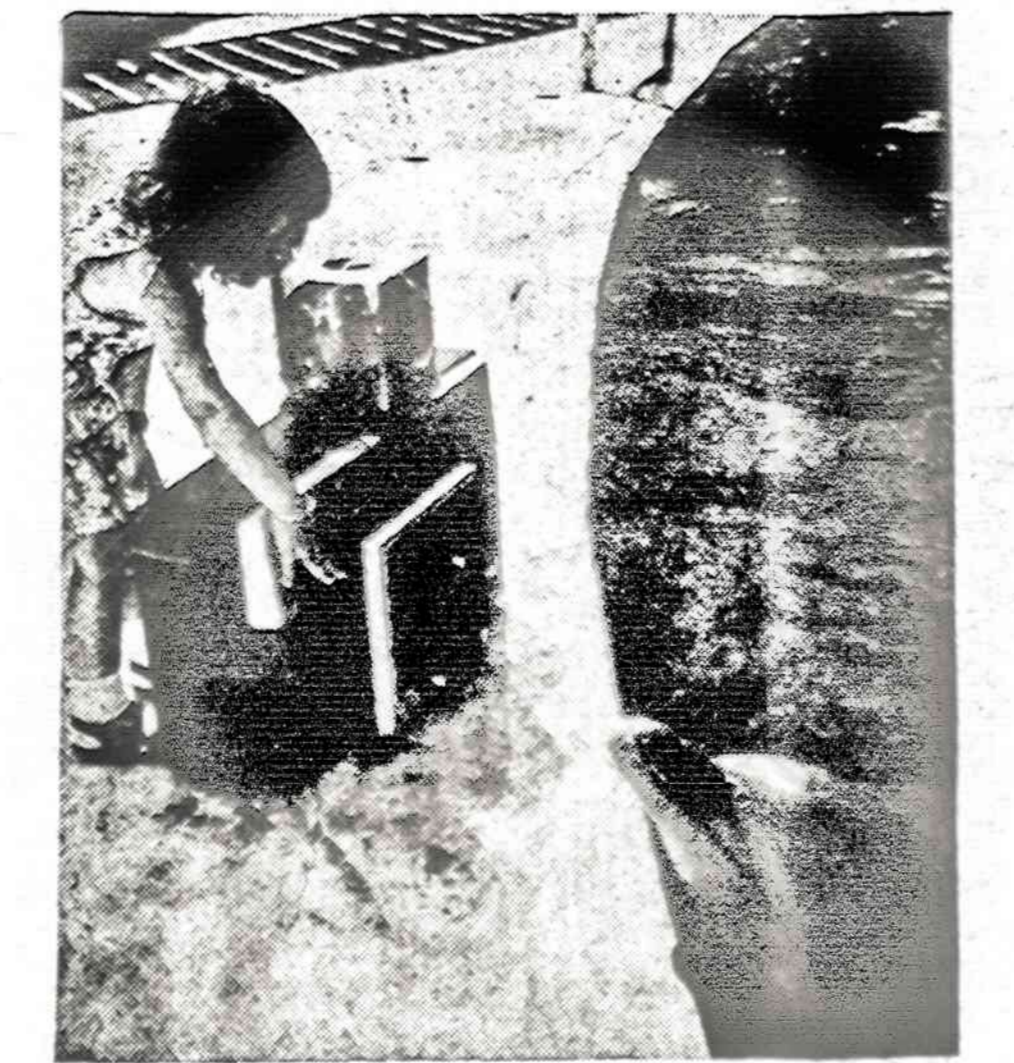
JUNGTINĖMS TAUTOMS TRYS DEŠIMTYS METŲ

1945 metais lygiai du mėnesius — nuo balandžio 25 iki birželio 26 d. 50 valstybių, kariavusių su naciu Vokietija, atstovai posėdžiavo San Francisco mieste. Tų posėdžių rezultatai gimė nauja tarptautinė saugumo organizacija, pavadinta UNO (United Nations Organization), kurios tikslas buvo daryti, kad ateityje karų nebūtų. Tuo tikslu 1945 metų birželio 26 diena, dar Japonijai nekapitulavus, Washingtono visos 50 valstybių pasirašė vad. Jungtinių Tautų Chartą, kuri savo Preamblėje įrašė ryžtą "apsaugoti ateinančias gentkartes nuo karo ryškės". Charta visų dalyvių valstybių buvo ratifikuota 4 mėnesių bėgyje, iki 1945 metų spalio 24 dienos ir ta diena buvo pavadinta "Jungtinių Tautų Diena".

Pradžioje JT nariai rodė gyvą veikimą, bet penktoms mėnesių JT sukaktuvėms 1950 m. birželio 25 d. užsidedė Korėjos karas, kurį sekė Vietnamo karas ir Izraelio karas su arabais. JT vienur ir kitur bandė eiti policijos pareigas.

TRUMPAI

— Inž. Julius Aniolauskas išrinktas "Nepriklausomos Lietuvos" Spaudos b-vės Montrea-

Jauna fotografė Melanie Asprin su didele kamera bando nufotografuoti "Hermaną", Nassau salos delfiną.

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos
DEL LIGOS parduodama grosernė ir mėsos krautuvi, įskaitant visus iredimus ir produktų atsargas. Ši gera bizni daranti šeimos krautuvi virš 50 metų buvo vienoje vietoje Brighton Parke. Informacijų kreipkitės telefon. LA 3-9090 nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro.

lyje pirmininku, inž. Vyt. Pakalniškis ir Pranas Paukštaitis — vicepirim., Kazys Martinėnas — išd., Kazys Leknickas — turto globėju, Birutė Nagienė — sekr., Juozas Stankaitis — b-vės vedėju. Revizijos komisijon perrinkti — Jonas Adomonis, Petras Adomonis ir Juozas Zavyss.

— Vanda Žolynas, Illinois universiteto Medicinos mokyklos technologė, pagerbita specialioje sueigoje už ypatingai sėkmingą darbą per 20 metų dermatologijos skyruije.

— Southwest News-Herald ketvirtadienio laidos 1-me puslapyje tilpo nuotrauka iš lietuvių deportacijos į Sibirą minėjimo Chitagoje. Nuotraukoje — Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė, Chicago Lietuvių Tarybos vicepirim. Teodora Kuzienė ir pirim. Kazimieras Oksas, taip pat VD šaulių rinktinės pirim. Vladas Išganaitis prie žuvimsuko už Lietuvos laisvę paminklo ir ta proga padėto vainiko.

— Olga Mažilytė iš Johannesburg miesto Pietų Afrikoj atvyko pas savo tetą Jozefiną ir jos vyrą John Butkin, gyv. Marquette Parko apylinkėje. Jos garbei suruošose vaišėse dalyvavo rašyt. Nijolė Užubalienė, Emilija Tutlienė ir kiti artimieji. Viešnia pasakojo įdomių dalykų taip pat rodė afrikietiško meno kūrinių.

— Lietuvos Vyčių veikėjas Albertas L. Zakarka iš Marquette Parko apylinkės rašo S. W. News-Herald, kad prieš 35 metus Sov. Sąjungos raudonoji armija užėmė Lietuvą ir netrukus ištrėmė 40,000 lietuvių į Sibirą. o mūsų Valst. departamentas neseniai renęsis tai legalizuoti. Tas paneigimas Lietuvos nepriklausomybės teisių yra geras rusiško stiliaus detentės pavyzdys. Ten pat yra Petro Indreikos motyvuotas laiškas, kad amerikiečiai turi pagelbėti pabaltiečiams, kovojantiems už savo tautų ir kraštų laisvę.

— Jona Gudalytė iš James Terpinas iš Marquette Parko apylinkės baigė Roosevelto universitetą magistro laipsniais.

— Herbertas Sebastian baigė chemijos inžinieriaus mokslo bakalaur laipsniu su pagyrimu Illinois Technologijos institute. Ruošiasi studijuoti magistro laipsniui Purdue universitete. Jo sesutė Elizabeth baigė Hubbard aukšt. mokyklą. Studijuos St. Xavier kolegijon.

— Barbara Pavilonytė pradėjo 6 savaitių The Art of Printing kursas Balzeko Lietuvių kultūros muziejui. Kursai bus penktadieniais — dienomis jaunimui, o vakarais suaugusiems.

— Rašote lietuviška mašinėle? Turiu perrašymų. Atlyginimas kaip skelbiama "Writer's Digest" už tokį darbą.

AREJAS VITKAUSKAS
309 Varick Street
Jersey City, N. J. 07302

give... so more will live
HEART FUND
BIZNIERIAI, KURIE GARSNAI "NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMĄ BIZNYJE

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — PARDAVIMUI
REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — PARDAVIMUI
PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road. Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAI
VISU RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

MORNIS BUNGALOW ant 43' sklypo, Centr. šildymas. 64-ta ir Whipple, Nebranus.
2 BUTU po 4 1/2 kamb. 17 metu. 30' sklypas. Centrinis šildymas kiekvienam butui atskirai. Tik \$43,000.
4 BUTU: 2 po 4, 2 po 3 ir 3 kambariai sklype. 2 auto garažas. Centrinis šildymas. Geros pajamos, gera gyventi vieta.
10 BUTU MORAS. Naujas šildymas. Geros pajamos. Dideli kambariai.

ŠIMAITIS REALTY
Insurance, Income Tax
2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

— Danguolė Kvilytė, veikli skautų ir jaunimo organizacijoje, gavo pagyrimo raštą iš Illinois universiteto Circle campus Istorijos departamento vadovybės.

— Balso gegužinėje - piknike, kuris įvykis 1975 m. birželio mėn. 29 d., 12 val., Bucho darže, parengimo vyr. vadovas bus Kostas Repšys. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir savo dalyvavimu paremti Balso šalpos darbą. (Pr.)

— Visų rūšių namu apšildymo specialistas JOHN PUCETA. Telefonas 925-4661. Sk.

— Pasakyti tiesą šiais laikais yra pats svarbiausias reikalas ir būtiniausias uždavinys. Dėl tiesos ir teisybės Naujienos niekuomet nebijojo ir nebijo konfrontacijos, nors dabar daug kas nori įvesti madą, kad bendradarbiavimas su sovietiais yra patriotinis aktas, paliekant su jais konfrontaciją pavertęsiems... Naujienos buvo ir yra už demokratiją ir toleranciją. Deja, jos negali toleruoti Lietuvos okupacijos tolerantų ir palikti įvairių tipų bendradarbiavimą visiškoje laisvėje. Todėl šio pasimetimo ir iliuzijų politikos laikotarpiu Naujienos yra būtinos kiekvienam lietuviui. Reikia prisidėti prie sąjūdžio jubiliejiniais metais padvigubinti skaitytojus. (Pr.)

— Pasakyti tiesą šiais laikais yra pats svarbiausias reikalas ir būtiniausias uždavinys. Dėl tiesos ir teisybės Naujienos niekuomet nebijojo ir nebijo konfrontacijos, nors dabar daug kas nori įvesti madą, kad bendradarbiavimas su sovietiais yra patriotinis aktas, paliekant su jais konfrontaciją pavertęsiems... Naujienos buvo ir yra už demokratiją ir toleranciją. Deja, jos negali toleruoti Lietuvos okupacijos tolerantų ir palikti įvairių tipų bendradarbiavimą visiškoje laisvėje. Todėl šio pasimetimo ir iliuzijų politikos laikotarpiu Naujienos yra būtinos kiekvienam lietuviui. Reikia prisidėti prie sąjūdžio jubiliejiniais metais padvigubinti skaitytojus. (Pr.)

— Pasakyti tiesą šiais laikais yra pats svarbiausias reikalas ir būtiniausias uždavinys. Dėl tiesos ir teisybės Naujienos niekuomet nebijojo ir nebijo konfrontacijos, nors dabar daug kas nori įvesti madą, kad bendradarbiavimas su sovietiais yra patriotinis aktas, paliekant su jais konfrontaciją pavertęsiems... Naujienos buvo ir yra už demokratiją ir toleranciją. Deja, jos negali toleruoti Lietuvos okupacijos tolerantų ir palikti įvairių tipų bendradarbiavimą visiškoje laisvėje. Todėl šio pasimetimo ir iliuzijų politikos laikotarpiu Naujienos yra būtinos kiekvienam lietuviui. Reikia prisidėti prie sąjūdžio jubiliejiniais metais padvigubinti skaitytojus. (Pr.)

Didžiausias kailių pasirinkimas
pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje
NORMANA BURŠTEINA
Tel. 263-5826 (istaigos) ir 677-8489 (buto)
185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

A. TVERAS LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Telef.: REpublic 7-1941

NAUJAS ADRESAS
1 1/2 AUKŠTO, 18 metų mūras, 2 butai, 2 auto garažas. Arti mūsų. Liga vertia atidoti. \$34,500.
MODERNUS 6 KAMBARIŲ 6 metų mūras, liuksus, didelis, šviesus kampinis namas. Platus lotas, 2 auto mūro garažas. Tinka šeimai skoningai gyventi. \$39,000.
2 AUKŠTŲ MORAS, puikus 2x5 kamb. butai ir 2 kamb. sausam beisbolo garažas. Arti mūsų. \$28,500.
PLATUS LOTAS su garažu. Arti Maria High. Pigu. \$5,900.
PUIKUS MORAS — 3 butai ir maisto krautuvi su inventoriu, šalia tuščias lotas, 2 auto mūrinis garažas. Brighton Parke. Šeimos nelaimė vertia parduoti viską už \$26,750.
3 BUTU 20 METU modern. mūras ir garažas, gazu šildymas. Marquette Parke. \$37,500.
PUSANTRO AUKŠTO namas, 2 butai, vienas dalinai nebaigtas, už Marquette Parko arti Pulaski, ant 50 pėdų sklypo. \$22,500.
PUIKUS 5 KAMB. 15 metų Mūras. Arti "Cool Aid" ir mūsų ofiso. — \$24,900.
10 BUTU MORAS, naujas gazu šildymas, alum. langai, 60 pėdų lotas, 2 auto mūro garažas. Virš \$17,000 pajamų. Arti mūsų \$77,000.

VALDIS REAL ESTATE
2625 West 71st St. Tel. RE 7-7200
BUTU NUOMAVIMAS, IVAIRO'S DRAUDIMAI, NAMU IR NEKILNOJAMŲ TURTO PIRKIMAS, PARDAVIMAS.
BALYS BUDRATIS
BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas
HEATING CONTRACTOR
Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatau senus visus rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ZUKAUSKAS
4444 SO. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

DEMESIO
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$60 pusmėnuj automobilio Liability draudimas.
Kreipitis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. SIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminii iškvietimai, pildomi pilietybės priesymai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusiu darbininku. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Ancetas Garbažauskas, sav.

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

GEROS DOVANOS
ŠIOS KNYGOS PARDUODAMOS DABAR "NAUJIENOSE" SU DIDELĖMS NUOLAIDOMIS:
Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00. Minkštais viršeliais tik \$2.00.
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą išpidžiai. Dabar tik \$2.00.
Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderi.
NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
MARIA NOREIKIENE — VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS
NAUJIENOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuviškos spaudos išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vaju.
NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovuoja už Lietuvos ir pavergto lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų igaliotniais.
NAUJIENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.
NAUJIENOS atstovauja tyliąja lietuvių daugumą žias pasmetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomos, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, geroje draugijoje girti Naujienos yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.
Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinu metu proga skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos šeimijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalių renesanso.
KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusel metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusel metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.
Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vaju proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS _____

ADRESAS _____